

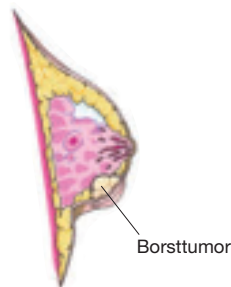
Patiënteninformatie
**De behandeling van borstkanker
met Zoladex**

Zoladex[®]

Uw arts heeft u Zoladex voorgeschreven. Zoladex kan worden toegepast bij vrouwen met borstkanker bij wie sprake is van uitzaaiingen. In deze brochure krijgt u antwoord op een aantal belangrijke vragen die rond deze behandeling kunnen ontstaan.

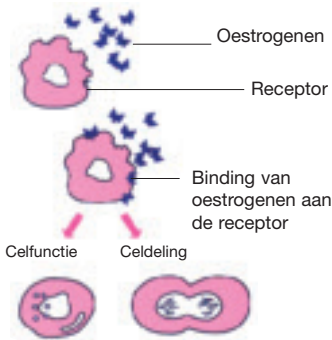
Borstkanker

Borstkanker is de meest voorkomende vorm van kanker bij vrouwen. Het betreft een kwaadaardig gezwel dat zich ontwikkelt in het weefsel van de borst. Ieder orgaan bestaat uit cellen. Om hun werk goed te kunnen doen, worden deze cellen van tijd tot tijd vervangen. Dit proces heet celdeling. Het kan gebeuren dat cellen om onbekende reden ongecontroleerd gaan delen. Hierdoor ontstaan opeenhopingen van cellen, die we gezwellen of tumoren noemen. Er zijn goedaardige en kwaadaardige gezwellen. Het grote verschil tussen beiden is dat goedaardige gezwellen niet door het omliggende weefsel heen groeien, terwijl kwaadaardige gezwellen dit wel kunnen doen. Daarnaast kunnen kwaadaardige tumorcellen zich losmaken van het gezwel en zich door het lichaam verspreiden. Wanneer dit gebeurt, spreken we van uitzaaiing of metastasering. Uitzaaiing van kankercellen kan via het bloed of de lymfe plaatsvinden. Normaal borstklierweefsel kan groeien onder invloed van onder andere het vrouwelijke geslachtshormoon oestrogeen. Ook borstkankercellen kunnen deze eigenschap voor langere of kortere duur behouden. Er zijn dan eiwitten die oestrogeen kunnen binden, zogenaamde oestrogeenreceptoren, in het tumorweefsel aanwezig. Wanneer oestrogenen zich binden aan de oestrogeenreceptoren in de kankercel, kan de tumor worden aangezet tot groei. De tumor noemt men dan hormoongevoelig.

Behandeling van borstkanker

Er zijn verschillende manieren om borstkanker te behandelen: door middel van een operatie, door middel van bestraling of met medicijnen. Afhankelijk van het ziektebeeld zal de arts kiezen voor een van deze behandelingsmogelijkheden of voor een combinatie hiervan. De keuze heeft te maken met de plaats en de omvang van de tumor en of er al dan niet uitzaaiingen zijn. Als een gezwel gevoelig blijkt te zijn voor hormonen zal de arts, eventueel als aanvulling op een andere behandeling, kiezen voor een hormonale therapie. Dit betekent dat er medicijnen worden gegeven die de werking of productie van lichaamseigen hormonen, met name oestrogenen, afremmen zodat verdere groei van de tumor zo veel mogelijk wordt tegengegaan. Bij nog menstruerende vrouwen zijn de eierstokken de belangrijkste plaats

voor productie van oestrogenen. De oudste en nog steeds toegepaste hormonale behandeling van borstkanker bij vrouwen vóór de menopauze is dan ook een operatieve verwijdering van de eierstokken. Een andere mogelijkheid is het stilleggen van de functie van de eierstokken door middel van medicijnen. Zoladex is zo'n medicijn.

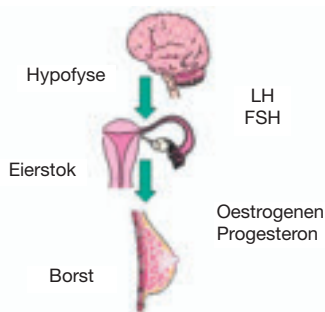
Wat is Zoladex?

Zoladex, met de werkzame stof gosereline, is een geneesmiddel dat de productie van oestrogenen door de eierstokken tegengaat. Het medicijn wordt toegediend door middel van een injectie van een depot onderhuids in de buikwand. De gosereline wordt gedurende vier weken langzaam afgegeven uit het depot dat is ingebracht.

Hoe werkt Zoladex?

De productie van oestrogenen en progesteron in de eierstokken staat onder invloed van de hormonen FSH en LH uit de hypofyse. De hypofyse is een klein orgaan dat zich onderaan de hersenen bevindt en daarom ook wel hersenaanhangsel wordt genoemd.

Het gebruik van Zoladex zorgt ervoor dat de hypofyse tijdelijk geen FSH en LH meer afgeeft. Als gevolg hiervan produceren de eierstokken niet langer oestrogenen en progesteron. Het baarmoederslijmvlies

stopt met groeien en de menstruatie blijft uit. De Zoladex-therapie brengt de vrouw tijdelijk kunstmatig in de overgang. Voor een hormoongevoelige borstkanker kan dit betekenen dat de groei van tumoren stopt en dat deze zelfs kleiner worden.

Wie geeft de injectie?

Een gebruiksklare injectiespuit is op voorschrift van de arts te verkrijgen bij de apotheek. Zoladex wordt door de specialist, verpleegkundige, huisarts of assistente toegediend. Het gaat om een eenvoudige injectie vlak onder de huid in de buikwand, die door de meeste vrouwen als niet-pijnlijk wordt ervaren.

Is Zoladex altijd werkzaam?

Onderzoek heeft aangetoond dat toepassing van Zoladex bij veel patiënten kan leiden tot langdurige onderdrukking van de tumor en de klachten die hierdoor ontstaan. De toepassing van Zoladex is alleen zinvol bij vrouwen vóór de overgang, bij wie sprake is van een hormoongevoelige vorm van borstkanker.

Hoe lang moet u Zoladex gebruiken?

Bij patiënten met een uitgezaaide vorm van een hormoongevoelige borstkanker dient de eierstokfunctie blijvend stilgelegd te worden. De behandeling met Zoladex dient dus voortgezet te worden tot op een andere wijze een definitieve uitval van de eierstokfunctie is bereikt.

Welke bijwerkingen kunnen optreden?

Zoladex wordt door de meeste vrouwen goed verdragen. Wel kunnen bijwerkingen optreden die met het wegvallen van de oestrogenproductie te maken hebben. Dit zijn opvliegers, zweten, hoofdpijn, een droge vagina, minder zin in vrijen, stemmingsveranderingen, vermindering van borstomvang, pijnlijk of gespannen gevoel op de borst, verandering in bloeddruk, huiduitslag en tintelende vingers of tenen. Deze bijwerkingen kunnen steeds aanwezig blijven maar worden in de loop van de tijd minder belastend voor de patiënte. Heel soms wordt een zeer kortdurende toename van pijnklachten in de botten gemeld. Soms klagen patiënten over enige misselijkheid. Op de plaats van injecteren kan soms een bloeditstorting ontstaan.

Tips om met enkele bijwerkingen om te gaan.

De meeste bijwerkingen bij gebruik van Zoladex ontstaan door veranderingen in de hormoonhuishouding.

Misselijkheid

De misselijkheid is meestal licht en treedt op aan het begin van de behandeling. Na een paar dagen tot weken verdwijnt deze klacht meestal weer.

- Probeer genoeg te drinken, probeer ook eens melk te drinken voor het slapen.
- Gebruik meerdere kleinere maaltijden in plaats van enkele grote.
- Nuttig de maaltijden op momenten dat u minder last heeft van de misselijkheid.

Opvliegers:

- Wanneer de opvliegers echt vervelend zijn, is het goed deze aan uw arts te melden. Er zijn middelen waarmee uw arts kan proberen de opvliegers te bestrijden.

Vaginale droogheid:

- Wanneer deze klacht hinderlijk is bij het vrijen, kunt u bij apotheek of drogist een glijmiddel krijgen om deze klachten te bestrijden.
- Wanneer dit niet helpt, kunt u het best met uw arts overleggen wat er verder aan kan worden gedaan.

Mag Zoladex worden gebruikt tijdens zwangerschap en borstvoeding?

Zoladex mag niet worden gebruikt tijdens zwangerschap of borstvoeding.

Heeft Zoladex invloed op het reactievermogen?

Nee, u kunt dan ook gerust aan het verkeer deelnemen en/of machines besturen of bedienen.

Hoe moet het geneesmiddel worden bewaard en hoe lang?

Zoladex kan het beste op kamertemperatuur (tot 25°C) worden bewaard. Zorg ervoor dat kinderen of huisdieren er niet bij kunnen. Op de verpakking staat de uiterste gebruiksdatum achter de letters 'exp', bijvoorbeeld 'exp. 07/2011'. Dit betekent dat het middel tot juli 2011 kan worden gebruikt. Breng verouderde medicijnen altijd terug naar de apotheek.

Kan Zoladex samen met andere geneesmiddelen worden ingenomen?

Ja. Het gelijktijdig gebruik van Zoladex met bijvoorbeeld tamoxifen is zelfs heel gangbaar. Gebruik geen hormoonpreparaten naast Zoladex zonder dat dit bekend is bij uw specialist.

Zoladex en de bijsluiter

Er wordt veel onderzoek gedaan op het gebied van kanker, ook wat betreft de behandeling met Zoladex. Nieuwe inzichten en gegevens zullen steeds in de bijsluiter worden opgenomen.

Het is voor u, als patiënt, dan ook belangrijk om de bijsluiter steeds goed te lezen, ook als u het middel al geruime tijd gebruikt. Hierdoor blijft u goed op de hoogte en kunt u samen met de arts voor een zo goed mogelijke behandeling zorgdragen.

Wat kunt u verder zelf doen?

Aan de ziekte zelf kunt u weinig doen. Immers, de oorzaak van borstkanker is tot op heden nog niet duidelijk aan te wijzen. Wel is het verstandig te proberen uw conditie op peil te houden. Op die manier zult u de behandeling zo goed mogelijk kunnen verdragen, waardoor eventuele bijwerkingen tot een minimum worden beperkt. Zorg daarnaast voor een gezonde, gevarieerde voeding en voor voldoende rust en ontspanning.

Meer informatie

Wanneer u meer informatie over borstkanker wilt lezen, kunt u kijken op onze internetsite www.astrazeneca.nl (doorklikken naar 'patiënten' en daarna naar 'borstkanker'). Ook kunt u de brochure 'Borstkanker roept vragen op' van de landelijke patiëntenvereniging (BVN) opvragen via telefoonnummer (030) 291 72 22 of via het telefoonnummer van AstraZeneca (079) 363 22 22.

Indien u na het lezen van dit boekje nog vragen heeft, kunt u deze noteren en met uw arts bespreken.

Deze brochure is tot stand gekomen met adviezen van dr. L.V.A.M. Beex,
internist-oncoloog.

Artsen en apothekers kunnen
meer exemplaren van deze
brochure bestellen bij:

AstraZeneca BV
Postbus 599
2700 AN ZOETERMEER
Tel. (079) 363 22 22
www.astrazeneca.nl

on-0601-1-05290

Zoladex[®]